

Helsingfors/Mariehamn 17.6.2021**Nr 35/21****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelser
7.6.2021, nr 215, 217
och 219/2021.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 7.6.2021 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om ändring av 2 och 3 §§ landskapslagen om temporärt tilläggsstöd till arbetsgivare som har beviljats sysselsättningsstöd för anställning inom näringslivet,
2. Landskapslag om ändring av 2 och 3 §§ landskapslagen om temporärt tilläggsstöd till arbetslösa för start av företagsverksamhet,
3. Landskapslag om temporär ändring av landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Med anledning av covid-19 utbrottet och de effekter det fick på den åländska arbetsmarknaden antogs år 2020 en temporär lagstiftning som möjliggjorde utbetalningen av ett tilläggsstöd till dem som hade beviljats sysselsättningsstöd för anställning inom näringslivet respektive sysselsättningsstöd för start av företagsverksamhet. Tilläggsstöden kan utbetalas under tidsperioden 1.11.2020 – 30.6.2021. Genom lagändringarna förlängs nu möjligheten att utbetala dessa tilläggsstöd. Samtidigt görs vissa temporära ändringar i landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet för att möjliggöra beviljandet och utbetalningen av de temporära tilläggsstöden på ett ändamålsenligt sätt.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och de myndigheter och inrättningar som lyder under den. Landskapslagarna gäller även socialvård, näringsverksamhet samt främjande av sysselsättningen vilka helt eller med vissa undantag, varom nu inte är fråga, utgör landskapsbehörighet enligt självstyrelselagens 18 § 13, 22 och 23 punkter.

Landskapslagarnas bestämmelser berör de i 2 kap. i grundlagen reglerade grundläggande fri- och rättigheterna, på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt 27 § 1 och 2 punkterna i självstyrelselagen tillkommer riket. Enligt grundlagens 18 § har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna ska sörja för skyddet av arbetskraften. Det allmänna ska främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag. Grundlagens 19 § 2 mom. förutsätter att var och en genom lag ska garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av försörjare. Landskapslagstiftningen är avsedd att främja dessa grundrättigheter.

De temporära tilläggsstöden ska beviljas i form av stöd av mindre betydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse och kommissionens meddelande om tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19, C(2020) 1863, avsnitt 3.1.

Ikraftträdelsebestämmelserna i landskapslagarna bemyndigar landskapsregeringen att med stöd av 20 § 3 mom. i självstyrelselagen bestämma när landskapslagarna helt eller delvis ska träda i kraft. Enligt nämnda lagrum kan lagtinget bemyndiga landskapsregeringen att bestämma att en landskapslag helt eller delvis ska träda i kraft redan innan republikens president har fattat beslut om utövande av sin vetorätt om ett anslag i landskapets budget förutsätter att en landskapslag stiftas och det finns särskilda skäl för att landskapslagen ska träda i kraft snabbt. Det är således fråga om ett undantagsförfarande som förutsätter särskilda skäl. I landskapslagarnas förarbeten anges att landskapsregeringen anser det viktigt att förlängningen av det stödsystem som föreslås ska kunna träda i kraft den 1 juli 2021, det vill säga redan innan den lagstiftningskontroll som avses i 19 § i självstyrelselagen är slutförd. Landskapsregeringens förslag till andra tilläggsbudget för år 2021 förutsätter att landskapslag stiftas för att

förverkliga de föreslagna stödsystemen så snabbt som möjligt. Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft då stödsystemen enligt nuvarande lagstiftning löper ut, så att de temporära tilläggsstöden kan fortsätta att betalas ut i anknytning till de sysselsättningsstöd som beviljas för tidsperioden fro.m. 1.7. respektive 1.9.2021 t.o.m. 31.5.2022. I landskapsregeringens förslag till den andra tilläggsbudgeten för år 2021 föreslås under moment 860 ett tilläggsanslag om 10.000 euro vilket kan användas för utgifter under år 2021 för en förlängning av temporärt tilläggsstöd till arbetsgivare som beviljats sysselsättningsstöd för anställning inom näringslivet samt till arbetslösa som beviljats sysselsättningsstöd för start av företagsverksamhet. I budgetförslaget förutsätts att landskapsregeringen avlämnar separata lagförslag om lag om temporärt tilläggsstöd till arbetsgivare inom näringslivet och till arbetslösa för start av företagsverksamhet. I budgetförslaget anges även att avsikten är att lagändringarna ska sättas i kraft på de grunder som anges i 20 § 3 mom. i självstyrelselagen. Med beaktande av det som anförs ovan anser Ålandsdelegationen att förutsättningarna i självstyrelselagens 20 § 3 mom. formellt uppfylls, varför ikraftträdelsebestämmelserna inte föranleder anmärkningar från delegationens sida.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagarna inte föreligger. Tillämpningen av hänvisningarna i landskapslagen om temporär ändring av landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet till de andra landskapslagarna som detta utlåtande gäller förutsätter att även dessa träder i kraft.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare